

Sanctuarium

Paoletti, Agostino

Coloniae Agrippinae, 1677

In Festo S. Benedicti. Magnus hic servus Dei fuit quoddam virtutum
Cardinalium & Theologicarum ærarium, proutin quovis casu obvio ex ejus
operibus elucet.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55680)

Certatim stellæ sese innectere sagunt, ut ad coronandum verticem, & frontem tuam gloriosum tibi diadema efformet. Currunt Angelorum integri, copiosique exercitus, ut laudes tuas

concelebrent. Ego interea cum vocem meam ex continuata dictione vacillare experiar, gloriam tuam, tuosque triumphos cum silentio, omnique possibili devotione venetabor.

SERMO SEPTIMUS
IN FESTO
S. BENEDECTI.

Et erit tanquam Lignum, quod plantatum est secus decursus Aquarum.
Psalm. 1.

Propheta regius Dei servos Arbori comparat juxta fluminis decursum plantata: Et erit tanquam Lignum? More Hebræo Lignum pro arbore posuit, ut scriptores exponunt. Nec iniqua esse videtur hæc comparatio, cum etiam antiquitus hominem desinuerit, dicendo eum *Esse arborem in versam?* in qua etiam specie à cæciliis illuminati oculis homo visus fuisse in Evangelio perhibetur, dum ait: *video homines veluti arbores ambulantes.* Et quidem venissimum est diversissima & quasi infinita reperiri arborum genera, ego tamen hoc loco duntaxat de nonnullis illarum referam, quæ meo iudicio extraordinariis sunt præditæ proprietatibus, non minus incredibilibus, quam raris. Etenim in quadam Insula Indiarum, quæ Hispanida vocatur, arbor quædam reperiri dicitur, cujus fructus odorem suavissimum spirant, tanque gratum extrinsecus colorem referunt, ut intuentium ad se oculos quasi rapiant, & alluciant. Sed quovis sunt toxice venenosiores, magisque mortiferi, unde illarum partium accolæ, & incolæ fructus illos sagittis suis intoxicandis, & veneno imbuendis adhibent? Quisquis sub ramis ejus dormit, capite, totoque corpore, velut hydropicus, intumescit, deformatur in vultu, visum amittit, ac tandem ignis è lignis ramorum ejus excitatus corporibus humanis maxime est perniciosus. In Regno Delos arbor quædam nascitur, quæ Baxana dicitur, cujus radices sunt venenosissimæ, adeo ut illas manducate, & subito mori quasi unico temporis momento accidat? Alii verò ejusdem Regni fructus, Nirabixi cognominati, potentissimum

adversus radices illas ministrant electuarium. In Insulis fortunatis, præcipue in una, quam Ombrios vocant, non invenitur aqua, nec fontes, nec flumina, nec unquam in ea pluit, sed loco horum omnium terra Insulæ illius arbores quosdam producit, quæ semel in die circa diluculum maturinum è stipite, ramis, & foliis, aquam ad sufficientiam fundunt, haud secus, ac si nubes quædam esset in aquam resoluta. In Hircania Arbor Octo ad ortum auroræ duabus horis continuis mel scaturire pergit? & aliæ ibidem reperuntur, quorum rami si incidantur rivos lacis subito fundunt. In Hermopoli Thebaidis oppido alia quædam arbor Persica reperitur, cujus fructus, cortex, & folia valde sunt adversus quamcunque infirmitatem salutaria. Atque hæc est illa arbor, quæ Josepho & Mariæ ad puerum Jesum ab impii Herodis crudeli tyrannide salvandum, in Ægyptum fugientibus, ad terram usque reverentiæ causa se incurvavit & demisit, quando illam transiverunt. Alia quædam arbor in Provincia Prodifetaniæ producitur, quæ à gentibus regionis illius arbor verecundiæ nominatur, quæ homine ad illam proptius accedente frondes stringit, ramosque in semetipsum retrahit, & subducit, homine autem ab illa denudò procul recedente iterum extenditur, & dilatatur. Est & alia quædam arbor in Provincia Malobix, quæ Cicara dicitur, & quolibet anno unum duntaxat fructum non ex ramis, sed ex stipite producit, qui tantæ est magnitudinis, ut unus homo, quantumvis robustus, illum portare difficulter queat, continetque fructus ille in sinu urgente ut plurimum poma. Præterea à mul-

Navig.
fol. 303.
fac. 2. E.
Ovet.
Hist. l. 2.
c. 9.
Plin. l. 11.
c. 8.

Zozom.
l. 3. c. 20.

Ramis.
p. 1. f. 344.
B.

Ramus.
p. 1. fol.
342 fac.
2. E.
Vinc.
Belluar.
l. 6. c.

40. f. 197. col. 4.

is refertur, quod in Indiis Orientalibus ab arboribus juxta mare situatis aves nascantur, quas Berneche vocant, id est, arbores liquorem quandam foras emittunt qui paulatim, & sensim in aves transmutatur, quæ ubi plumas acceperint protinus avolant. Quercus Reni Fanfurt, intra corticem farina plena sunt, & quæ facti panes omnibus ad nutrimentum servant. Intra arbores, quæ in majoris Giacæ insula crecunt, virga quædam ferri nascitur, tali virtute prædita, ut qui virgam talem penes se defert, aut coronam suam ea virga contingit, à nullo alio ferro vulnerari possit? unde multi pellem suam aperiti, & ferrum illud intra cutem inferi procurant. Denique alia est arbor in Britannia cujus folia si in Euripum sibi vicinum incidere contigerit, subito in aves transmutata ad volandum sese committunt.

Jacob Card. Acom. in Hist. Orient. Marcus Petrus l. 3. c. 16. Ramus p. 1. fol. 344. Fac. 2. F. Pier. Valer. l. 2. 6. de Ephe mer. fol. 191. fac. 2. F.

Matth. Bredonb. ibid. v. 3. f. 10. col. 2.

Didacus de Cel. in Ind. c. 8. §. 1. n. 9. Guarri. cus Abb. serm. 2. de S. Bened. D. Bern. ser. de S. Bened. fol. 49. col. 3.

2. Veruntamen servi Dei cum nulla præfatarum arborum adeo proprie conveniunt, sicuti cum illa, de qua regius Israelis Propheta loquens dicebat: *Ex erit tanquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum?* nam decursus ille aquarum, nihil aliud denotat, quam gratias Spiritus Sancti, à quibus continuo fertiles redduntur valdeque fecunda: *Rivi aquarum dona sunt gratia Spiritus Sancti, quibus vir justus perpetuo irrigatur.* Quinimo jam dicta Davidis metaphora, cum nullo aliorum Sanctorum tantam habet proportionem, quantam cum Sancto Patriarcha nostro Benedicto. Ipse enim est, qui in bonitate eximius, & benedictionibus quasi rore cælesti copiose locupletatus *Non abiit in concilio impiorum: Non stetit in via peccatorum: Non sedit in cathedra pestilentie, id est, in obscenitatis magisterio.* Unde merito hoc nomen, *Beatus vir,* ipsi appropriatur? nam ex mente Guarrii Abbatis: *Ipse profecto fuit vir Benedictus.* Fuit etiam arbor juxta aquas gratiarum plantata: *Arbor fuit B. Benedictus,* inquit Bernardus: *grandis, atque fructifera, tanquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum. Ibi planta ubi decursus aquarum, quia ibi copia gratia spiritalis.* O quam pulchra est hæc arbor? quæ bene est radicata per humilitatem ejus vertex adeo altus est, ut ad ipsas quoque cæli stellas se extendat per eminentiam meritum: Cujus rami se dilatant ab Oriente ad occasum, per ramos intelligendo Religiones, & Congregationes à S. Benedicto derivatas, quales sunt Cassinensis, Camaldulensis, vallis Umbrosana, Sileritensis, Hamiliatorum, Cælestinorum, Cluniacensium,

Grandimontensium, Olivetanorum, & tot millia millium monasteriorum, in quibus Virgines Sanctimonialis sponsæ Christi sub S. Benedicti vexillo militare dignoscuntur, de quibus omnibus optime dici potest: *si radix sancta & grana.* Fructus autem, quos produxit in tempore suo, sunt tot Religiosorum milliones, qui faciunt Ecclesiam, auxerunt & propagarunt fidem Christianamque religionem multis modis doctrina, & sanctitate illustrarunt, tales sunt ex hoc ordine progressi quindecim mille septingentesi Doctores: centum, & duodecim Imperatores, totidemque Reges, octodecim summi Pontifices, ducenti Cardinales, plures quam mille sexcenti Archiepiscopi, plures item quam quatuordecim mille Episcopi. Integer millio quinque milia sexcenti Sancti canonizati. Hæc est arbor illa, de qua Salvator dicebat: *Non potest arbor bona malos fructus facere.* Proprii autem & naturales hujus arboris fructus sunt rarissima ejus virtutes, quas per totius vitæ decursum possedit, quod (ut brevitati consulendo, cætera omnia præteream) ad duas portissimum reducitur sum categorias, id est, ad virtutes Cardinales, & Theologicas, ut hac ratione vos quoque tanquam testes veritatis affirmare possitis, quod Benedictus verè sit vir ille singularis, & beatus, de quo Propheta cecinit dicens: *Beatus vir, qui dedit fructum in tempore suo.*

3. Inter fructus magis exquisitos ab hac arboris productos, eximii fuerunt, qui ad virtutes pertinent Cardinales, adeo ut gratiosa quadam translatione ei adscribere possimus, id quod Petrus in Timotheo suo notavit: *Temperantia delubrum erat, Prudentia sedes, Fortitudinis arbor, & iustitia metropolis.* Super quamlibet harum fortissimè discurremus, sic enim quantum hæc in ipso resplenduerint, clarè videbimus. Inter has itaque prima omnium oculis se meis objicit ratio Prudentia, quæ juxta Aristotelem est *ratio agibilium.* De qua etiam Chrysostomus ait: *Prudentia Lucernam animæ præfert, regina est cogitationum, magistra eorum, quæ bona sunt, & bene gesta.* Prudentia in hac arboris Benedictæ geminabat, priusquam ex terra uterque mater natus comparuisset. Res valde mira de hoc sancto legitur, nimirum, quod priusquam ab utero genitricis suæ natus fuisset, dulciter cantare audiret. Quis unquam de alio sancto simile prodigium audivit? Nescit loqui, & tamen Cantus tradendi magister evasit, loco chori materis uterum ulspans!

insurgens! Prudentia est ingenio, & industria id allequi, quod natura viribus suis attingere non valet. Cum Pharaona Regis, & pistorum praefectus Pharaonis Regis iussu carceri mancipati essent, Joseph videns quod moestitia characteres vultu inscriptos deferrent, eosdem veluti imprudentes reprehendit, utpote qui se carceri inclusos, & libertate privatos parienter suscipere non possent, dixitque: *Cur tristior est solito facies vestra.* Benedictus in ventre matris velut in carcere vinculus, & sui ipsius libertate destitutus est, lucem serenatricem cordium nondum aspexit, & tamen nulla corrumpitur moestitia, imo verò cantus, quem in utero matris suae format, facialis est & auctus ejus quae in ejus pectore triumphat, laetitiae; videbaturque quod usum rationis intellectus lumine praeveniendo, velut insignis prudentiae magister artem doceret per cantus harmoniam, fastidiosam pellendi moestitiam. Cygnus cantat quando moritur, nos ter autem infantulus quando nascitur, iamò quando moritur, quia mundo moriturus nascebatur. Veluti arbor tenella factus suos non coepit dare in tempore suo, sed praecoeter tempus ferendum fructuum praeveniendo? nam priusquam Benedicti nominis insignitus esset, jam Dominum suum cantando benedicebat, forte per idem in vitatorum, quod cecinerit filii Abinoem, Debora, & Barich: *Qui sponte obtulit de Israel animas vestras ad periculum, benedicite Domino.* Prima actio, quam homo, mox ut natus est exeret, lugubris est cantus. Unde Seneca: *Nonne vides qualem vitam nobis natura promiserat, quae primum nascentium omnium fetum esse voluit.* Idque fortasse quia nascens scopus fit ad sagittas pœnarum, laborum, miseriarum, quae in eum jaciuntur: Benedictus autem cantando jubilat, quia labores quos pro Dei sui gloria toleraturus erat, futuri erant ejus suavissima solatia, ærumæ gratissima delicia, fatigationes denique censendæ erant ejus jucundissima recreations, affirmante S. Gregorio quod *si mens forti intentione in Deum dirigitur, quicquid in hac vita sibi amarum sit, dulce æstimat, omne quod affligit, requiem putat.*

4. S. P. N. Augustinus maximum miraculum fuisse censuit, quod etiam infantes parvuli, qui nondum ad loquendum os suum aperuerant, ad cantandum simul cum adultis linguas suas solverint, benedicentes Deum pro ingenti beneficio, quod sicis pedibus mare rubrum pertranscundo, Pharaonis autem exercitum sub-

mersum videndo, de manu Dei munifica acceperant: *satis admiratione accidit dignum miraculum, ut cuncti pariter senes cum pueris, & omnes aetates eodem inspirati flamine, uno quasi ex ore, nulla pramonitione edocli easdem continentes literas decantarent in unum: Cantemus Domino.* Majus autem est, quod in S. Benedicto accidit miraculum, qui canoras in matris utero voces formavit, priusquam nasceretur: & cum jam pridem inchoaturus esset cum sathana exercitibus instituendum prælium quasi securus de Victoria, trophaea sua decantat. *Quia crescente pugna gloriosorem sibi non ambigit manere victoriam:* inquit magnus ille Pontifex S. Gregorius. Multi sunt, qui inter adversitatum tenebras, prudentia anchoram amittentes in scopulos desperationis impingunt, non obstante aureo illo lidoi monito: *in adversitatibus tuis non contrisferis.* Ab horum numero omnino excluditur Benedictus puerulus, qui utpote magnus prudentiae amator, intra materni sinus angustias, & obscuritates conflictus, sciens prudentis esse *Omnis adversa æquo animo tolerare vultu nondum à sole illustrato, sed à læticia cordis sereno jubilat & cantat.*

5. Refert Solinus in Æthiopia nonnullæ quod foeminae unica duntaxat vice patiant, partus autem illarum subito postquam nati sunt canescant. *Apud Æthiopia quasdam feminas semel parere, natoque canos illico fieri.* Quicquid hac de re veritatis subsit, saltem de Benedicto verum est, quod nascens secum ab utero genitricis suae canitiem atulcrit, non quidem in capillis, sed in prudentia, & sano mentis judicio: *Ab ipsa pueritia tempore cor gerens senile, aetatem moribus transibit,* ut refert Gregorius magnus. In pueritia ipsismet operibus plus exhibuit, quam ego vobis indicare lingua possim, verificando de se id ipsum quod Petrus monuit:

Sunt quibus ingenio & rerum prudentia velle.
Ante pilos venit, &c.

Primus, qui unquam de Deo in scriptura facta locutus est, Moyses fuit, quando creationis opera describens dixit: *In principio creavit Deus caelum, & terram.* Observate, quæso, sacri hujus Chronicae stylum. Priusquam aliquid de esse Dei referat, jam suas incipit notificare operationes, ipsumque prius operantem demonstrat, quam existentem. Cum tamen, si verum est, quod

S. Aug.
 lib. 1. de
 mirab.
 Sac.
 script.
 cap. 21.

D. Greg.
 lib. 26.
 Moral.

Ibid. l. 3.
 de summo bono.

Idem l. 1.
 Soliloq.

Solinus
 cap. 55.

D. Greg.
 l. 2. c. 1.
 Dialog.

Persius
 Satyra 4.

Gen. 1.

M 3 quod

quod Prius est esse quam operari, esse praepone-
re debuerit ipsi operari, & natura, seu verus, do-
ctrinae ordinem observare. Respondet Modernus
quidam, Moysen intendisse facere ut non prius de
Deo conciperemus eum operari, quam esse, quia
in illo instanti ordinis, quo Deus conceptus fuis-
set à nobis existens non vero operatus, humana
ignorantia, quae prudentiam ex bene operando
arguit, credere potuisset Deum, dum non ope-
ratur, etiam non fuisse prudentem: *Noluit*

Didacus de Cel. in Iud. c. 7. v. 18. §. 21. n. 83. fol. 220.
Moyse ut prius mente conciperemus Deum, quam audiremus eum operantem. Atque ideo prius nobis manifestat Deum operantem, quam existentem vel saltem non prius existentem, quam operantem. Ne ab hominibus idiotis, aut ab Ethnicis, deventuraretur ut stupidus. Ac prout Episcopus & Philosophi gentiles, prout scribit Tertullian. Dicebant Deum suum esse otiosum, & cre-

Tertull. l. adv. va- linc. c. 7. Didacus Cel. ubi sup.
debant stupentis esse Divinitatis. Unde Moyses ingeniose Prius proponit mundo Deum operantem, quam probet esse Deum; quia operando vindicatur Deus ab hac humani stuporis calumnia. Ut igitur ad sanctum nostrum Patriarcham Benedictum revertamur, de eo dicere quoque cepi, quod in eo prius ceperit operari, quam esse, non solum quia in utero materno cecinit, priusquam natus fuit, verum etiam quia prius fuit prudenter operatus, quam haberet annos, vel esse prudentia. Etenim in aetate juvenili acquirendis virtutibus aptissima constitutus erat, quando Romae studiis dedica-

D Vinc. Ferrer. ferm. de S. Bened. f. 52. col. 3.

Thom. de Trussil. in festo S. Bened. fol. 733. col. 1. n. 10.

atus esse advertere cepit Sodales, & contubernales ejus, qui in dissolutiones admodum erant proclives, sanctum quoque juvenem istum involvere, ignemque concupiscentiae in esca cordis sui accendere quidem moliebantur; Id quod sanctus animadvertens egregium prudentiae actum exercuit, studia deserere potius eligendo, quam animam suam perdere. Hinc relicta Romae in solitariam quandam speluncam quadraginta miliaribus à Roma distantem se recepit. In hoc autem itinere quot, quamque vehementes ei tentationes, dissuasiones, tetriculamenta, aliaque phantasmata vana non occurrerunt! Quoniam te recipis, O Benedicte? (ita cum Damon alloquebatur interitus) quoniam te à male consultis resolutionibus tuis transferri permittis? Austeritas vitae tuae minime conformis est juventuti: Deserta natalibus tuis non sunt proportionata: A Roma procul abire, idem est, quod fortunae favoribus terga vertere. Quare, O Benedicte muta propositum, ad urbem, quae ut te exaltet

magno cum desiderio te expectat, profectus revoca? verumtamen Benedictus haec omnia suda animi aure excipiens, nec summo constantissime est profectus. Verum enim vero postquam ulterius progredimur videre vos volumus, quam perfectus in hac arbore fuerit prudentiae fructus.

6. Angeli olim Loth, sicut & Conjugi ejus, totique ejus familiae reliquae sumiter periclitantur, ut velocissime Sodomam desidentes, in civitatem Segor se recipere, ibidem salvandi: *Salva animam tuam, in monte saluum te fac.* Conjugi autem ejus ab impulsibus desiderii revertendi in civitatem violentari se sentiens, corpore quidem tenus in capro verius Segor nitere progrediebatur, voluntatis tamen passibus retrogredebatur continuo. Et caput quidem primo in Sodomam vertit, ut eo quoque pedes suos postea revocaret, quo eam affectus intente traherent. Quid sit? *versa est in statum salis.* Et bene Deo ad hanc mulierem castigandam illa media deest? Cur istam non in statum revertam, lapideam, ligneam, aut quamvis aliam vertit? O ingenes respondet: *Quod autem sit ista origo salis, insipientia ejus indicium videtur exponi.* Cur saltem prudentia loco ponitur, quae ei desit? Ad prudentiam symbolum est, haec ei desit: eo quod de Civitate impudentiae actum commiserit, dum in civitatem semel relictam tanto cum periculo suo se verti voluit, ac proinde *versa est in statum salis.* Ad indicandum mulieris impudentiam. Etenim quantum haec mulier in civitatem divino supplicio adjudicam reverti volens, contemptibilis & imprudens fuit, tantumdem S. Benedictus ob suam diabolicis persuasionibus resistendo exhibitam prudentiam magis est laudandus, dum Romam minime reverti, sed pro quiete suae securitate locum refugii quaesiturus nec suum conceptum ad finem usque prosequi voluit, haud secus ac si ab Angelo ei dictum fuisset: *Salva animam tuam, in spelunca saluum te fac.* Et nolite respicere post tergum. Vera prudentia haec est deserere Romam, divitias, studia, mundi hujus delicias, ut Domino servare possis, *quoniam si tuum fuit longe praesulibus sibi esse, se totum curam, & Triduum Dei servitio consecrare relicti literarum studium, saeculi voluptates speravit, divitias contempsit, & se totum Dei obsequio mancipavit.* Servare hoc est, non omnibus utriusque sexus Oid. S. Benedicti Religionis speculi & veri exemplaris loco, quod inirentur, ut cum mundum prudenter relinquunt, persuaderi sibi minime permittant, ut velut

uxor Lothi retro respiciant, aut reditum in hujus mundi mancipatum, & duram servitutem animo meditentur.

7. Verum caim vero, quid prodesse huic Arboni fructus protulisse prudentia, nisi patiter produxisset justitiae fructus? Haec enim duae virtutes ejus sunt indolis, ut a se invicem dissociari, aut divelli minimè possint. *In iustitia sine prudentia parum prodest (inquit Tullius) sine justitia nihil valet prudentia.* Porro S. juvenis noster Benedictus optimè cognovit æquum non esse illas a se invicem, summam verò prudentiam esse eadem conservare. Inter alia præclara monita, quæ sapientum Rex inclutus post se reliquit, hoc quoque in hunc fuit: *Honora Dominum de tuis substantia, & de primitiis frugum tuarum de ei.* Quæ ultima verba S. Hieronymus ita exponit: *Da ei de fructibus justitiae tuæ, id est, Da Deo fructus justitiae, seu, fac quod justum est, unde servi Dei tanti justitiam æstimant, ut potius vitam perdere, quam aliquem injustitiae actum committere eligent.* Joseph Patriarcha gratiositate sua, fidelitate, suaque in exhibendis obsequiis industria, & diligentia, genio Dominae suæ conjugis Putipharis ea ratione obviare fategit, ut hæc vehementissimo affectu eum prosequi ceperit, non satiabatur celebrando ipsum tanquam optimum, & fidelissimum totius domus suæ servum. Interim verò, quasi silex impuri amoris, scintillas in sinu suo absconditas habens, futurum credit, ut isdem in effe cordis sui similes quoque flammæ accenderet, unde tandem apertis verbis ei dixit: *Dormi mecum:* Juvenis autem iniquæ huic sollicitationi resistens modestè respondit: *Quomodo ergo possum hoc malum facere: Quidam significat hoc Ergo? Quam enervant habet? Quidam vult in fette: nimirum per hoc vult quasi clarioribus verbis sequentia insinuare: Maritus tuus, & Dominus meus in æquum suam me clementer suscepit, millemos mihi favores liberalissimè præstitit, omnium, præterquam tui, me Dominum, atque præfectum esse voluit. Ergo contra omnem æquitatem esset, si hæc omnia per ingratiu dinem male adeo compensarem? Nunquam id facturum sum, gratum me exhibere illi decrevi, a quo tanta beneficia recepi, ita enim æquitas, & debitum postulat, & præcepit Justitia: nude Oleaster: *Mirum valde est considerare, quantum potest iustus in bonis, quam parum in malis: licet iusti optimè sciant bona facere, mala verò facere se nescire**

fatentur. Nam malum facere injustum est, justum autem est facere bonum. Dum juvenis noster peregrinus in itinere constitutus relicta Româ in desertum concederet, prima nocte apud mulierem quandam pauperulam hospicio exceptus fuit, ut referunt Sancti Gregorius, & Vincentius Ferrerius: *Cum fugeret de studio, & iret ad desertum, hospitiatus fuit in domo cujusdam mulieris pauperulae.* Contigit autem quod capillitium, quod mulier ad granum purificandum apprehenderat, e manibus ejus infeliciter in terram lapsum in duas rumpebatur partes. Pauperula autem hæc forma ob restitutionem ejus, quam facere obligabatur, valde dolente, Benedictus Deum instantè rogavit, ut dignaretur efficere ut capillitium illud fractum restitueretur, iterumque restitueretur in statum suum pristinum, ut hac ratione illud restituere posset ei, a quo illud mutuo acceperat. Preces adolescentis colum penetrarunt: *Et sic redintegratum capillitium reddidit mulieri.* Qua in re Benedictus mihi in primis actum justitiae compensativæ exercuisse videtur, quasi dixisset, Hæc pauperula mulier me sibi ignotum in sua domo summatam cum charitate hospicio excepit: æquitas postulat ut charitatem hæc non per ingratiitudinem, sed capillitium suum integrum, atque cum Dei adjutorio ei restituendo, cum debita gratiarum actione id ipsum reimpensem. *Istam justitiam habuit Beatus Benedictus, inquit Ferrerius. Deditque simul hæc ratione mulieri occasionem, edeadi alium æquitas, & Justitiæ actum; instrumentum illud Dominae suæ restituendo, nam Est actus justitiæ? reddere unicuique quod suum est.* Et Ferrerius subjungit: *In quo ostenditur virtus justitiæ: oravit enim pro integratione, ut illa mulier posset restituere, quod mutuo receperat.* Senatus Romanus Regi Attalo totam Asiam donasse legitur, qui postea morti vicinus: *Testamenti æquitate eandem Asiam populo Romano legavit.* Athenienses generositate ab Aristide exercitæ memores quando patriam ab invasionibus Regis Persarum fortiter est tutatus, æquitas jura exposcere judicant, ejus hæredes propter acceptum beneficium munificè compensare dotando & maritando ejus filios, atque ut Lyfimachum ejus locupletarent, centum minas argenti una cum campis, & possessionibus ei assignarunt. *Et quadraginta drachmas in singulos dies, unde viveret, consulerunt.* *Etbor. de Veton.*

D. Greg. D. Vinc. Ferrerius. Form de S. Bened. fol. 52. col. 4.

D. Vinc. Ferr. ib.

Idem ib.

Idem ib.

Pal. Max. l. 5.

cap. 2.

Andr.

Etbor. de Veton.

Grati-
fol. 462.

Ælianus
Hist. A-
nim. l. 8.
cap. 21.

Veruntamen hæc parum admittor, siquidem hi omnes ratione naturali mori æquicatis debitum cognoscere poterunt: at verò id quod Ælianus refert non obstupescere non possum: Dicit enim quod dum mulier quædam Tarantina in urbe Hætracæ subsisteret, integer quidam gruum super præfata urbe volitant exercitus, quarum una quæ nidum paulo ante vix reliquerat cum alias utpote implumes adhuc prolequi pari volatu non posset, relicto gruum magno grege in terram lapsa pedis tibiæm fregit: quam terra levatam mulier magna cum industria curavit, liberamque deinde avolare permisit. Post dies aliquot elapsos, grus illa ad easdem partes, ubi hæc mulier erat, volando reversa, superque muliere sui curatice volitans monile quoddam pretiosissimum, magnique valoris ex unguibus suis in ejus sinum dimisit, videbaturque quasi rationis usu prædita fuisset, agnoscere justum, & æquum esse ut liberatricem suam debito præmio, & mercede pro cura adhibita remuneraret. Quibus S. Benedictus nequaquam dissimilis exitit, utpote qui mulierem hospitam & altricem suam, actione quadam miraculosa, ut supradictum est, liberatim remuneravit.

8. Sistamus hic nonnihil, certus enim sum, quod Arborem hanc pertinacius contemplantes novos in ea fructus à Justitia productos invenimus. Atque justitiæ debitum valde offenderet, quisquis id, quod aliis debetur, sibi arrogare præsumeret. Unde Apostolus nobis præcipit: *Reddite omnibus debita, cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal: cui timorem, timorem: cui honorem, honorem*: ac proinde Justitia præcepit, ut reddatur *unicuique quod suum est*. Legitur quod Totila Longobardorum Rex, cum famæ de sanctitate hujus magni servi Dei ad se mulorum relationibus delatæ non crederet, ut ea de re certior fieret, in propria persona eum convivere decreverit, rei que periculum hoc concepto dolo, vel fraude facere cogitavit, vestes enim suas, palliumque regium deposuit, insque quandam e servis suis induit, sceptrum quoque & coronam suam regiam manibus & capiti ejus adjecit: ipseque vestimentis servi sui indutus una cum personato hoc Rege Benedictum adire, eique sub hac ridicula inventionem imponere cogitavit, ut hac ratione mundus opera Benedicti famæ suæ minimè respondere clare cognosceret. Personatum igitur hunc Regem, postquam cum toto suo regio comitatu ad Benedictum venisset (Totila interea fictam hanc

Ad Rom.
2. 13. 7.

Petr. de
Natali-

scenam, quam à viro sancto nequaquam penetrandam esse credebat, effulse identè] Sanctus vero vit Dei dolum animadverrens luce eum veritas est affatus: *Noli fingere, quod non es: Redde Toti la vestitum hujusmodi, atque ornatum*, & in Totila contentus est conditione sua, atque sorte. Quod si o audientes factum istud matiori oculo circumspexeritis, utique Benedictum defensorum, & advocatum justitiæ fuisse invenietis, quæ vult ut *Detur unicuique quod suum est*: cum enim paludamentum, sceptrum, & corona regia nequaquam ad servum pertinerent, eorundem Regi restitutionem fieri præcepit, sicut & vestimentum, quod Totila gerebat, servo restituendam esse voluit. Jactent igitur veteris instrumenti pagina Solomonicis in decidentis controvertis judicium, præsertim quo duas mulieres de vivo Infante cuiusdam esset inter se litigantes prudentissime compescit, veramque materiam scilicet dicens: *Dividite infantem vivum in duas partes*, & date unicuique partem suam, & denidiam partem alteri, namque scilicet itum Benedicti iudicium quo Totila regis vestimenta, personato quoque regi suæ vestitui præcipiebantur, nihilo illo infanti esse, nec minimum à bonæ, veræque justitiæ limitibus alienum.

9. Verum enim vero in alio quodam ejusdem hujusce arboris ramo alios quoque justitiæ fructus, qui intuentium ad se oculos rapiunt, periculosos hæere video. In ejusnamque vita legimus, quod cum Dæmon corpus miserabilis alicuius pauperculi, usurpata possessione temere occupasset, & diè continuò tractasset, Benedictus charitate plenus, eum sustinere peccatus non posset, quod aliqua Creatura Dei ad hoc maligno spiritu damno aliquo afficeretur, clara in altum dextera alapam ei fortiter impingendo cupit: ipsum in fugam egit, hominemque ab ejus viciatione liberavit. Homo ad Dei proprietariam possessionem pertinet, eo ipso, quo Dei creatura est, ideoque perfidus Dæmon corpus illud ramum occupando, erat possessus male fidei. Benedictus igitur egregium justitiæ actum exercuit, quando Dæmone expulso, atque ab usurpata possessione sua ejecto effecit, ut creatura quæ Dei est, Deo qui illius absolutus est Dominus de novo restitueretur. Hæc enim ratione adimpleta fuit justitiæ distributiva, quæ vult, *Quod datur unicuique quod suum est*. Verum enim vero O gloriosè Pater Benedictè, licet mihi devota quadam curiositate stimulado, te ea, qua decet, reverentia interrogat, Quisnam

Quisnam sit novus hic Dæmonem impacta alapa expellendi modus? Per adjurationes quidem, & exorcismos, per verbera sacra, & venerabiles sanctorum reliquias, hæc bestia expelli solent, vel etiam adhibitis oratione & jejuniis, prouti Saluator discipulis suis revelavit dicens: *Hoc genus Dæmoniorum non ejicitur, nisi per orationem & jejunium*: Tu autem omnia hæc media omittens, & per inflictam ei alapam eum ejicis, & ad infernum remittis? Et quidem si actionis hujus rationem examinaverimus, inveniemus illius nullam aliam fuisse causam, quam ut se zelantem Justitiæ promotorem esse demonstraret. Dicite mihi, quæso, quodnam fuerit motivum cur Filius Dei in tempore Passionis suæ alapam quandam accipere voluerit? *Vnus assistens ministrorum dedit alapam Iesu* Fortitan ideo, ut scilicet prophetia de eo facta adimpleretur, *Dedit percutientibus se maxillas?* Recurramus ad Genesim, si ita libet. Deus Adæ expresse vetuit ne de fructibus arboris scientiæ boni & mali ulla ratione comederet, secus enim si faceret, mortis supplicium evasurus non esset? *In quocunque die comederis morte morieris* Serpens autem infernalis, qui hominis felicitati per omnia invidet, Paradisum terrestrem ingressus, Adæ ut audacter, & sine ullius mali formidine manducarent, significavit, eò quod nullum fructum hunc manducantibus immineret mortis periculum: *Nequaquam moriemini*. Manducavit igitur tam Adæ, quam Eva, fuitque hoc illorum manducare, divinumque præceptum transgredi, idem ac quoddam credere se supervicturos prout Dæmon dixerat, non verò mortuos, prout Deus comminatus fuerat, serpentis tanquam veracis verbum amplectendo, Dei autem iminas tanquam mendacis contemnendo? ita ut ambo Dæmoni, nimirum, & Adamum ad Deum mendacii arguendum conspiratione: Serpens quidem dicendo: *Nequaquam moriemini*: Adæ verò operando, & manducando: *Et comedit*. Quid igitur nunc factu opus est, ut aliquid huic malo adferatur remedium, & gravissima Deo illata injuria, & offensa relaxetur? Mendacium alapa diluitur: *Alapa ad plurimum pro vindicandis offensionibus verborum solet dari*, inquit Ludolphus Carthusianus. Atque propter mendacium quod homo Deo imputavit, Christus justitia distante alapam à Malcho recepit: *Arbitror pravariationis nostræ de decus* (inquit Cyrillus Alexandinus) *alapam Christi inflicta deletum fuisse*. *Paolenti Sanctiorale.*

Veruntamen videri non immeritò poterat Deo suæque divinæ justitiæ male satisfactum fuisse, eò quod Dæmon mendacium ex sua parte Deo irrogatum, non æquè Christus per impactam sibi alapam expiarit, ideoque oportuna Benedicto nostro occasio data fuit, ut Dæmoni ditam quoque humanum corpus obfidentialapam impingeret, quali dicere voluisset: *Accipe, O temerarie & superbe Spiritus, hæc alapam, tibi summo jure debitam propter mendacium, quod Deo irrogare voluisti, quando dixisti: Nequaquam moriemini*. Tolle, inquam, colaphum istum, O infamis nequam, domusque tecum portato, rectumque loquendi modum, & reverentiam Creatori tuo debitam deinceps per hoc tibi irrogatum infamæ supplicium melius discito. Percussit itaque illum in macillam, unica ei inflicta alapa eum generosè ejecit, ut hac ratione actum quandam justitiæ vindicativæ exequeretur. *Istam justitiam habet beatus Benedictus*, inquit Ferrarius. Verum enim veto quia justitia, quæ juxta omnem rigorem exacta est, admixtam habet nescio quam injustitiam, juxta illud: *Summum jus, summa injusitia*? ideo justitiæ victus pro sui correctivo admixtam semper habere debet temperantiam. Cui quidem virtuti B. Benedictus nostro summo amoris vinculo conderatus semper fuit, per quam omnes operationes corporales temperatè optime sciens, quod *Temperantia est mediocritas* (ut dicit Aristoteles) *circa voluptates corporis*. Hanc in moderandis appetitibus sensus, veluti primam regulam adhibebat, eò quod S. P. Augustinus scriptum reliquerit, quod *Temperantia est affectio coercens & colibens appetitum ab his, quæ vitiositer appetuntur*. Cujus officium consistit in *coercendis sedandisque cupiditatibus, quæ nos à bonis, & recto avertunt*. Ejus officium est *consonnere omnes corporeas illecebras*. Scio equidem quod Plato ad reprimendum discipulos suos, nescitæ rationis regulam in bibendo excederent, eos à nimii vini potu alteratos ad se in speculo contemplandos abire jussit, ut in eo suam in vultu ex nimio vino sumpto obortam deformitatem conspicientes, deinceps in bibendo moderatius se haberent: ut *l. 7. c. 2. imposterum ab ebrietatis vitio abhorrerent*. Scio autem quod Diogenes Synopenis magnam observare solitus fuerit in victu parsimoniam, in corporis sui veltitu abjectus fuerit, & humi cubaverit, *Oleribus & pane contentus*. Scio etiam

Alexand. ibi. l. 12. c. 46. fol. 579. col. 2. E.

D Vinc. Ferrar. in vita ejus.

Arist. lib. 3 Eth.

D. Aug. de lib. arbitr. idem de morib. Eccl.

Bapt. Fulg. Sabell. lib. 2. c. 3.

iam quod cum Lysandro Spartiata Joniam versus iter facienti, panis quid in præferatur lacte & melle conditus, præparatus, illum recipere renuerit, dicendo cibum hunc ori suo nimis lautum esse videti *Illis date, qui id non norerant, non enim hic est ingenui hominis cibus.* Scio similiter, quod Gorgias Leontinus interrogatus de modo, quo quis ad centum octo annorum ætatem pertingere posset vitæ suæ longævitatem ex temperantia nasci respondit. *Quod voluptatis causa nihil mihi unquam facere permisit.* Scio denique Alcamentem Teleorii filium omnium fortunæ bonorum imaginabilem ditissimum, illi, qui eum de nimia victus temperantia carere volebat, hocce dedisse responsum: *Decet eum, qui multa possidet pro ratione, non pro libidine vivere.* Verum quid horum omnium parsimonia habet, si cum Divi Benedicti temperantia conferatur. Quod si enim in victu temperans ille dicitur: *Qui acceptis alimentis non ad ingurgitationem ventris utitur, sed ad reparationem virtutis, nec plus carni tribuit, quam necessitas petit,* ut scribunt duo sanctæ Ecclesiæ Doctores Ambrosius, & Gregorius. certe Benedictus noster temperantiæ terminos multum dicendus est excessisse, siquidem corpori suo nonquam tantum victus, sive ciborum indulget, quantum restaurationi sui sufficeret, quin potius erga ipsam quoque corporis necessitatem factus est sibi crudelis, siquidem præter panem, & aquam cum parsimonia & paritate magna sumptam aliud nihil sibi indulgebat, adeo ut innocens corpusculum suum eo usque fuerit extenuatum, ut videri alicui poterit nuda quædam ossium pellibus vestitorum catastrophe: *Comedeat continuo panem, & aquam, & solum habebat pellem & ossa,* inquit Ferrerius.

10. Unde ipsemet ob temperantiæ suæ rigores ad pietatem, & commiserationem commotus, Clerico cuidam in die Paschatis præcepit, ut ad restauranda sancti Patris membra, corpusque ejus ex longis, rigidisque abstinentiis, quas in subterranea quadam & solitaria spelunca faciebat, extenuatum, nonnihil refocillandum, liberaliorem nonnihil victus annonam eidem adferret. *Tu tibi delicias præparas* (sic Dominus Clericum alloquebatur) *& servus meus in illo loco cruciatur famo.* Nimirum magnus Dei servus optime faciebat sensualitatem equum esse fetorem, ac indomitum, qui sine ullo retinaculo in præcipitia rapitur, ideoque ad hunc indomitum equum coerendam rigorosissimæ

temperantiæ freno assidue utebatur Deus, Moysi & omnibus, qui fideliter ipsi insisterent, promissit firmiter, se illos panis & aquæ annoæ perpetua remuneraturum esse: *Servus Domini Deus vestro, ut benedicam panibus & aquis.* Dicit autem hic meritò aliquis: Ergo Deus, qui sibi tantum punctualitate ministrari desiderat, alia præter panem & aquam non habet munera, quibus illorum qui venerabundi & obsequiosi, a suis perceptis, & iustis dependent fidelia obsequia recompensare possit? Imò verò respondet Procopius. Talia Deum habemus, qui omnia nobis donat, quæcunque nostra popolerit necessitas, non verò id, quod in nostram redundare superfluitatem videtur, ut hinc appetere nos in temperantiæ limites continere dicamus: *Pellibus vestris alimenta ingerim dum mentionem facit solummodo rerum necessariarum? obiter enim temperantiæ nobis commendat.* Quam dicit Benedictus in antro illo subterraneo Domino cum exacta rigorositate servavit, & cum ingenti panis & aquæ parsimonia vixit (quam nonnullorum ei providebat Romanus: *Nonnullis dicitur aliquot panis frustra largiebatur,* factus est, ut cum Procopio loquat, nollet in docenda temperantiæ magister. In Genesi cap. 28 vers. 1. talis Jacob Patriarcha concepit resolutionem, quod, videret altissimum tanquam Deum, ac Dominum suum deinceps perpetuo esset agiturus, dummodo se Deus illi in capiti versus Melopotamiam itinere exhiberet, & reditu socium pariter & cultodem exhiberet, ac demum de victu, & vestitu necessario pariter provideret: *Servus Domini mecum, & custodierit me in via, postquam ego ambulo, & dederit mihi panem ad vescendum: & vestimentum ad induendum, erit mihi Dominus in Deum.* Ergone, ô Jacob nihil à Deo aliud desideras, quam ejus societatem, victum quoque & amicum? Promissio, quam facis ipsum tanquam Dominum Deum tuum recognoscendi & adorandi *Est res pretio estimabile, & tu tibi per tuam exiguam retributionem satisfactum esse censebis?* Te modico contentum esse video, quia in petendo à Deo, qui omninon potest, nimis es modestus, & parvus. Hæc satisfactio æstimata est à nonnullis, velut quidam temperantiæ suæ effectus: *Vi decet quanta cum sobrietate vitam ducere debeamus.* Dicere profectò Beatum Benedictum fuisse Jacobi Patriarchæ in addiscenda temperantiæ discipulum, nisi eum experiret ipso Jacobo longe temperantiosem magisque sobrium? siquidem Benedictus

Eliau. l. 3

Cal. Rho. l. 19. c. 10.

Plut. in Lacon.

D. Amb. de offic. D. Greg. hom. 1. in Ezech.

D. Vinc. Ferrer.

D. Vinc. Ferrer.

Handwritten text on the left side of the page, including the word "X" and some illegible characters.

cum Deo non vult pacisci, sed alibi absolute & sine pacto, fideliterque servare, plenissime contentus futurus, si Romano nonnunquam modicum aliquod adferretur panis fragmentum, & parum aquae, quantum nimirum inter utrumque sufficeret ad sustentandum se non fuisse jejunum. Aded ut Benedictus longè perfectiores temperantiae fructus acculerit, quam Jacob Patriarcha. Et quod unicuique maximè admirari est, quod scilicet negando corpori sustentationem vitae conservandae necessariam, atque insuper illud rigidis disciplinis, & macerationibus affligendo (quae nata sunt mortem homini accelerare) ipse nihilominus vitam suam usque ad nonagesimum aetatis suae annum produxerit (prout scribunt Marianus Scotus & Joannes Trithemius) quae aetas non solum in praesentibus saeculis nostris, verum etiam in praeteritis, velut excessivè longæva in admiratione semper fuit, cum determinatum vitae nostrae tempus ad septuaginta tantum annos ut plurimum se extendat: *Dies annorum nostrorum septuaginta anni.* Qua igitur ratione vitae vigores, & austeritates, quae vitam longævam adveniant, vitam huic sancto prolongare poterunt? Inquirunt sacri Scriptores causam cur vita humana longæ fuerit ante dilavium, post illud verò eadem sit brevis? Cujus Petrus septem adducit rationes, nimirum melius corporum temperamentum, quod cum illo tempore vigorosius fuerit, melius quoque resistere poterat, vitae & sanitatis contrarietatibus, & plures alias rationes adfert, quas pro nunc praetereo: Praecipuam verò longævam vitae causam, temperantiam illius temporis in victus ratione observatam fuisse existimat: *Causa fuit sobrietas & continentia in victu, & potu, & vita moderatio.* Illis namque temporibus Erat naturalis & simplex vitellus & potus, varietas autem, & mixtura, & condimenta ciborum, vitam debilitant, atque minuunt. Cum igitur vitam longævitas victus temperantiam arguat, certe sanctum Benedictum in hoc genere temperantissimum fuisse per optimam consequentiam deduci poterit ex nonaginta annis, quibus in hoc mundo vixit, aetate nimirum aded grandæva, quam non tantum hisce nostris non facile experimus, verum etiam in iis, quibus S. Benedictus vixisse noscitur: *Causa fuit sobrietas, & temperantia in victu, & potu & vita moderatio.*

11. Porro temperantia non solum in victus

sobrietate consistit, verum etiam in continentia irascibilis & concupiscibilis. Valdè magna temperantia in eo sit oportet, cui spiritus & animus suppetit haec duas aded effraenes harpyas reprimendi, & coercendi. Utrique autem habenas imposuisse perhibetur S. Benedictus. De ipso namque scribitur, quod cum nonnulli Religiosi magis secundum carnis sensualitatem, quam secundum spiritum vivere inclinati, S. Patris admonitiones sustinere nollent, ut eum è vivis colerent, in cratere quodam, unde bibere solitus erat, venenum ei porreterunt, sed crucis signo à vitò Dei desuper factò, patera in plures rupta est partes. Mirares? Religiosi errorem committunt, & solus crater seu poculum poenam luit. Unde videmus nimis quam verum esse quod iusti persèpe & innocentes loco peccatorum puniantur. Sed cur non puniunt delinquentes? *Statim calix ipse disruptus & confractus, & universum venenum effusum est.* Sequens historia causam suggerat, Cotius Thracum Rex duo vasa fictilia dono data accepit, tenuia quidem & simplicia quantum ad materiam, sed caelaturis quibusdam & sculpturis politè, eleganterque elaborata, quorum proinde datorem gratitudinis ergò magnis muneribus affecit. Quod tamem maxime mirandum fuit, est, quod licet vasa mirè Regi placerent, data tamen opera simul omnia in terram projecta confregit. Hæc enim actio atrocitatis reddidit circumstantes, & præcipè donatores, quibus proinde prudenter admodum se id idè fecisse respondit, ne scilicet qui natura erat iracundior, & asper, eorum qui in ministeriis deliquissent, castigatorem, in eos qui illa manibus contrectando fregissent, asperius animadverteret: *Ne sciam in eos, qui ea vasa essent fracturi.* Simili quoque modo sanctus Benedictus calicem signo Crucis formato confregit, & dissipit, ut hac ratione iracundiam temperaret, sique refrænata per temperantiae virtutem irascibili, & abdicata à se omni superioritate ab illis recessit, dicens: *Abiit, & invenite vobis Prælatum, qui vobis quæret: Ego enim tale munus recepto, penitusque illud desero, atque ita abiit, & eos dimisit.* Ad hæc refertur, quod certus quidam Florentinus meritis, & famæ Sancti nostri invidens, quavis via possibili procuravit & hæc obscurare, & contaminare illa, idque per mendaciorum execogitatas imposturas

N 2 & boni

& boni nominis sui diffamationes, hoc solum intendens ut fidem & opinionem, qua apud omnes plurimum valebat, ubique & in omnibus minueret. Unde iis qui illius sanctitate permoti de longinquis etiam ad eum videndum, & visitandum veniebant, obviam occurrens dicere solebat: O miseri & nimium simplices homines, quoniam vos vestra rapiunt desideria? Ah quanto melius facturi essetis, si gressus, quos facitis, in alium finem adhiberetis? Fortè vobis imaginamini, & persuadetis futurum esse, ut Macharium quendam, vel Hilarionem, vel Paulum primum Eremitam videatis? Plurimum profectò erratis, imò visuri estis (horreo dicere) hominem quovis pessimo longè pejo-rem, ac proinde, nisi hunc hominem videndo scandalizari velitis, vestras domos iterum repetite revertentes. In ipso namque nihil aliud visuri estis, quam verum Hypocritam, qui facta sanctitate sua cunctos decepit, qui ut suæ privatæ utilitati consulat, suumque interesse promoveat, malitiæ suæ venenum sub bonitatis pelle cautè, & dolose abscondere novit. Tandem verò cum Florentius videret, quòd mendacis, & detractioibus suis, quibus famam viri Dei passim apud omnes dilacerabat, intentum suum obtinere non posset, aliis sibi sævioribus mediis utendum esse decrevit? Quare effra- nis cuiusdam rabiei impulsibus agitur, statuit per portectum viro sancto toxicum vitam ei eripere, ac proin panem veneno for- riter permixtum manducaturò apposuit. Sanctus autem vir Dei Florentii iniquitatem præ- sagiens, panem hunc corvo cuidam quem ha- bebat in solitudine locum, portexit, iussitque ut is eum ad locum longè distitum, in quo à ne- mine inveniri posset, deportaret: *Accipit corvus panem, & ad remotissimum locum tran- stulit.* Sed, O Benedicte, quid facis? Ergone files etiam quando tempus loquendi te urget? Florentius per insidias te circumvenit, & tu ne vel minimum moveris? nisi alia ei signa ostenderis, quibus te malitiæ suæ notitiam habe- re demonstras, latiore et campum aperies, malignitatem suam aliis mediis, & viis exle- rendi, nunc præcipue, quando se per portectum tibi venenum nihil obtinere potuisse conspiciet. Nil aliud molitur, quam ut per quævis violenta media morti te tradat, & vitam eripiat, & fortè, nisi reme- diam attuleris, iniquitas ejus su- um fortietur effectum. Sunt hi excessus ejus naturæ, ut ferro rigoris eis medendum sit, non

verò per adhibitum benevolentiam unguentum. Expergiscere tandem, & mentis tuae oculos ad hujus viri nequam malitiam considerandam, si homo es, si vita & sensu aliquo præditus es. Et sequens imitare exemplum? Referat enim Historiographi Justinianum secundum impe- ratorem adversus Leontium, suoque adhaeren- tes, qui mortem ei machinabantur, implecabilis vindicta successum fuisse, cumque multos ex eis in carcere victos, quotiescunque cicatricem quæ ex vulnere ab illis illato in vultu ejus reli- qua manserat, tangebatur, torques alieque ex recer- ceratis caput truncari jubebat: *Quædam nationem emungeret, hostium jurorum unum capite mul- stabat, quorum in vinculis magnam numerum habebat.* At verò absit ut similem vindictam spira- ret Benedictus, qui sibi semper & inconsultate similis manens, mansuetudinem perenniter continuabat, bullientesque irascibilis an- res, temperantiæ aqua adhibita mitigare stu- debat.

22. Verum sentio me ad facinora præstati- tiora, quæ generosa hæc virtus in certantibus adversus concupiscentiam habitis, edidit, avocati. De illa autem concupiscentia loquitur quæ castitatem sibi adversariam habet, de qua Isidorus scribit: *Concupiscentia carnis est motus anima in affectu sordida cogitationi.* De illa, inquam, quæ in Dahila sicut fortitudinem Sam- soni, prudentiam Davidi, Salomoni judicium adepti, quamque Benedictus hinc, aliisque omnibus longè cautiore, & circumspicioro do- muir & superavit. Cujus ut aliquod specimen edamus, narrandum nobis est quod in hoc bello genere nobile edidit certamen. Conspicitur quòd dum velut Eremita in campis solitari- us mente rament & corde in laudibus Creatoris sui occupato incederet, Tentator infernalis in forma cuiusdam arboris ramo primo insi- dentis mox verò inde avulsæ, & circa Sanctum circumvolantis & quasi ludentis merulae ex improvviso eidem appareret. Qui subito ad- vertens volitantem hanc, seque distrahentem aviculam aliud esse non posse, quam diaboli- eum quoddam stratagemata, eandem signo Cru- cis facta repente fugavit? verum subito rever- sus tentator, in interioribus viscerum Beati Patris, ignem quendam concupiscentiæ aded- dentem suscitavit, ut nisi speciali divine gratiæ subsidio, nec non firmo castas animi sui cog- tationes nunquam contaminandi proposito ad- jutus, & communitus fuisset, ad reliquendum

desertum facile potuisset induci: *In tantum tentatio augebatur, quod volebat dimittere eremum & redire in mundum:* inquit S. Vincentius Ferrerius. Ut autem se ab hoc Demonis astu eximeret, quoniam eum consilio usum fuisse existimatis: Nudum se in vipretum, & utricetum quoddam protinus coniecit: *Nudum se projecit in spinas & urticas, ita quod fuit totus cruentatus & sanguinolentus.* idque eo fiat, ut ex membrorum suorum scissuris, quasi ex rotis multiplicato ore peccans illius, qui in suo pectore ut verè peregrinus se in sinuaverat concupiscentiæ humor, liberè egredi posset: *Per vulnera cutis eduxit vulnus mentis,* inquit Gregorius. Hæc spinosis fronthibus velut cilicio quodam utebatur sensualitatis suæ mortificatio. Benedictus hæc spinas non adhibuit velut calcaria ad effixæm prurientis carnis equum sollicitandû, sed potius ad sistendum, quem instigante Demone meditari poterat, in libidinem præcipitem cursum: ad eum ferè modum, quo pungentes tribuli ab inimico exercitu super terram dispersi & velut seminati, efficiunt ut equi patris contrariæ super illis spinis & tribulis ambulantem saltum suum in pedibus vulnerati perdat & immobiles hæreant. Non sunt hæ spinæ velut illæ, quæ in Insula Cecis nascuntur, quæ puncturis suis mortem inferunt, sed sicut illæ, quæ juxta Nilum flumen crescunt, in quibus se volvens & revolvens Hypogotamus sanguinem spinarum puncturis eliciens, sanitati repente restituitur: unde emblema formari solet cum hac Epigraphe, vel Symbolo. *In vulnere salus.* Spinæ Benedicti innocuum ejus corpus vulnerarunt, ut humor sanguinis calorem temperaret sensualitatis, moderaretque ardores concupiscentiæ carnis. Sina alba, inquit Avicenna, si vulneri, quod scorpio mordendo intulit, applicetur, venenum attrahit. Spinæ Benedicti simul cum sanguine attrahunt quæque, & expellunt venenum Veneris. Apostema illud, quod Jaso Testalab ab inimico suo ex improvido accepit in pectore, existimatum fuit incurabile nisi incidere tur, unde idem fertum, quod hunc Apostematis tumorem intulit, pariter illius medicina, extitit: quia mox ut cuspis illius tumorem tetigit, aperiri, & dividi cæpit, adeoque egrediente mox, ut ore iulbi congregato omnique putredine, ab omni doloris malo liber mox esse cæpit. *Et quem nocere volebat, incolumen reddidit.* Funque proinde fertum illud per simile hæc Achillis, quæ uno eodemque

tempore vulnerabat, & sanabat, de qua proinde dicitur: *Dum laedi tunc medetur,* Verum quidem est spinas hæc Sanctum Patrem nostrum vulnerasse; modò certius est non vulnerasse illum, quia sensualitatis putredini vias aperuerunt, per quas egredere tur, illaque expulsa, cum acuto dolore inferebantur ad curanda concupiscentiæ vulnera, antidota mentis. Spinæ veluti seps quædam erat, quæ viam Benedicto obsepsit, & clausit, ne relicta solitudine in mundum redire tentaret. Unde cum Davide dicere poterat: *Conversus sum in arumna mea dum configitur spina,* id est: ut exponit Janfenius. *Ego dum sic spina infigeretur mihi, dum sic me pungeres ad-versitatum stimulus per miseriam meam, quam immisisti, conversus sum ad te.* Et reverè ita est, nam ad mortificandos, & temperandos furores sensualitatis spinis nihil est oportunius. Unde mulieri illi hoc veneno intoxicata, quæ dicebat *Vadam post amatores meos,* mox spinæ istæ suæ applicata: *sepiam via tuas spinis.*

13. Porro spinæ istæ linguam meam pungeret, & stimulate videntur, ut magis sollicitè properet, ut paulatim discursus mei finem assequi valeam. Cum igitur Temperantia cum Fortitudine semper conjuncta sit, prout nos docet Angelicus Doctor dicens: *Fortitudo est virtus moderativa timoris & audacia propter bonum republica:* ideo nec ego unam ab alia in hoc discursu meo disjungam, maxime eum in Benedicto quoque tam indissolubili nexu fuerint sibi invicem adstrictæ. De hac virtute jam nominatus Doctor loquens dicit, quod *Fortitudo est firmitas animi in sustinendis, & repellendis his, in quibus maxime est difficile firmitatem habere propter bonum virtutis.* S. Gregorius Papa in exordio vitæ magni hujus Patriarchæ, hunc ei titulum attribuit: *Beatus vir Dei Benedictus.* Cur, obsecro illum alio quodam digniori nomine non appellavit? *Vir* apud Græcos idem est, quod *virilis:* Is autem, qui in suis seactionibus virilem exhibet, de eo dicere solemus, quod fortiter se habeat. Unde David ad magnanimitatè & fortitudinè animare nos volens dicit: *viriliter agite.* Sic quoque Apostolus dicit: *Viriliter agite & confortamini in Domino.* Spiritus sanctus quoque ad insinuandam Angeli cum Jacob lactantis fortitudinem, illum *virilè* appellat: *Et ecce vir lactabatur cum eo.* Quando igitur S. Benedictus ab hac magno Pontifice *vir* appellatur: *Vir Dei,* illum in us, quæ sunt Spiritus, aut virtutes spectant, & in omni eo, quod

Psal. 31.

Cornel. Janfenius ibid fol. 41. n. 4.

Osee. 8.

D. Thom. in cap. 11. Epist. ad Hebr.

Idem 2. 1. 1. 2. 3. a. 2.

D. Greg. in vita B. Benedicti.

Psal. 30.

1. Cor. 16.

Gen. 32.

quod ad majorem Dei gloriam reducat, celebrare vult tanquam constantem, & fortem. Et merito? nunquid enim magna fortitudinis affectus fuit, quando consensu monte Castro Dæmonem, qui sub specie idoli Apollinis ab accolis adorabatur, in multas partes contractum & destructum in terram projectum? *Contrivit idolum, subvertit aras, succendit locum.* A religiosis in Superiorem, & Prælatum electus non ideo vanè gloriatus est, aut superbiendo intumuit: econtra verò, quando postea illos valde defectuosos, imò incorrigibiles esse cognovit, prælatum potius deserere, & recedere, (*Abiit & eos dimisit*) quam ob id amaram induere mentem, & turbari voluit. Unde juxta S. Hieronymi doctrinam aliud conjicere, aut arguere nos possumus, quam magnam generosi, & constantis animi fortitudinem: *iusi & fortis viri est, nec adversis frangi, nec prosperis sublevari, sed in utroque esse moderatum.* Patriarcha noster lapidi quadrato per similes fuit, qui nunquam cadit, sed firmus & stabilis semper peristit. *Lapis quadratus aequaliter stat in quocumque fuerit latere versus,* inquit Gregorius: Cum alenrur licet integritationum diabolicarum exercitus, adducantur venena, aliæque morti conciliandæ excogitata machinamenta, Benedictus lapis quadratus semper manet, *semper stat, semper fortis, semper constans.* Ecce dat Florentinus ille juratus Sancti Patris hostis, & gladium acutum maledicæ linguæ suæ ad offendendam famam sanctitatis suæ pro labitu exerat, nam in eodem profus tempore, si vera est Augustini sententia: *Virum fortem injuria probant* eum tanquam verè fortem, licet in virtus canonizabit.

14. Ad servos Dei superandos, & detrimphandos Dæmon subtiliori arte, aut potentioribus armis uti non potest, quam si illos opinionione & præsumptione, mentis propriis longè superiori imbuere incipiat: Procul dubio enim à Dæmone superabitur, tanquam miles negligens, debilis, & imbellis, quisquis de propria virtute præsumptuosus fuerit. Unde Augustinus. *Ideo non vincit quia de suo præsumpsit: qui præsumit de viribus suis antequam pugnet, ipse profertur:* Econtra verò constans, magnanimus & generosus dici merebitur & dimicando hostem suum infallibiliter pessumdabit, quisquis semetipsum, propriasque virtutes nihil æstimaverit. Verum dic mihi, quis est, qui ad intentatos ejusmodi Fortes insalvus non ce-

dar, aut cadat, *Quis est hic, & laudabimus eum?* Serpens quondam progenitoribus nostris dixit: Si de hoc fructu comedentis: *Ergo vult sicut Dei.* Quibus in verbis notate significat, quod illis manducantibus de fructu venio, Dei similitudinem promittat, cum tamen nunquam Dæmon hanc illis promissione fecisset, jam diu autè Deo similes fuissent, teste Scripturâ Sacrà, quæ dicit: *Factus est homo ad imaginem & similitudinem Dei.* Quæ ergo si ne opus erat illis promittere, quod de facto habebant? Quis unquam possidete desiderat, quod de facto habet? Quis habere procurat, quod possidet? Dicere haud immerito Adam potuisset, super arenam semen tuum dispergis nisi alia præmia promiseris. Verum ad hoc, si placet, quoniam astutia serpentis valutando collinaverit. Hæc enim erat dolosa nimis Dæmonis cogitatio: Adamo unquam se Deo similem esse minime sufficere, quin potius ipsemet Deus esse prælonas, eoque vitiosus contendet, ut nimirum efficiat, quod omnes alii ab ipso per naturæ originem delectantes similes ei esse, & cognoscant hanc, quam cum Deo seu Divinitate habent similitudinem, non à Deo, sed ab ipso velut a prothoparente, & à meritis suis in eos derivari. *Suspicio* (ita et ponit Scripior quidam modernus) *hominem non ambuisse similem esse Deo, sed præsumpsisse esse Deum, cui alii similes forent.* Ambiebat exemplum fieri atque ut sui hæredes se divinitatis imaginem ab ipso velut exemplari accepisse recognoscere. O quam durus est hic Dæmonis impetus! O quam mortalis, & letiferi usus. Et tamen licet ab hoc Dæmonis insultu innocenti originalis jaceret prostrata, Adamus turpiter delusus, & victus esset, Inimicus autem se victorem & gloriosè triumphantem jactaret, solus noster Benedictus eam habebat. Spiritus fortitudinis, ut hunc eundem sibi intentatum insalvum loqueretur, eamque peccatoris constantiam, ut dolofo Dæmonis conatus eluderet, eique resistere prouti in unico sequenti exemplo ad oculum patebit: Accidit enim quodcumque placidus Patris discipulus in flumen lapsus, jam non tantum cum undis, sed & cum ipsamet morte luctaretur, Sanctus Patriarcha Maurum suum quoque insignem discipulum hinc verbis in clamavit: *Maure, Maure, ubi es? Festina te movere, curre, curre volociter, nam quem diligis, Sodalis, & collega tuus submergit, ut adjuva eum. Maurus tum ab obedientia Patris, tum charitate orgi*

D. Hier.
in Joel.

D. Greg.
in Ezech.
Hom. 21.

D. Aug.
lib. 5. de
Civ. c. 13.

fratrem suum extinguitur maxima cum pi-
 etudine animi ad mare cucurrit. pedibus siccis
 super aquam ambulavit, ac tandem Placidum pe-
 nitentem affecutus, eundem per vestem appre-
 hensum tam à naufragio, quam à morte libera-
 tum in terram eduxit. Itane? Maurus siccis pedi-
 bus aquis inambulat? Certum est quod ad ta-
 lem actionem vires naturæ attingere nequaquã
 possint: ideoque hic miraculum verum accidisse
 necessarium est. Sed quibusnam miraculi huius
 auctor? videbis hic generosum Maurum inter
 & Benedictum, velut in aperto campo institutum
 virtutis certamen. Heus igitur Maure, huc ad-
 sis, quidnam faciendo siccis pedibus super li-
 quido aquarum elemento ambulare potuisti?
 Nescio profecto, Magistrum meum super hac
 re ut interroget: oportet, cuius sanctitati pro-
 digium istud ego adscribo. Bene igitur, ô fan-
 ctè Patriarche, audisti discipulum loquentem,
 quid tibi videtur? Quodnam adhibuisti medi-
 um, ut undæ liquidæ solidi instar lapidis sub-
 sisteret, sequæ à Mauri plantis calcandas præ-
 berent? Miraculum istud, respondet Benedictus,
 Mauri discipuli mei bonitati attribuo. Mira
 profecto res! Ergone possibile est effectum
 aliquem evidenter videti, cuius tamen in-
 vestigari causa non possit? Quilibet illorum
 hunc effectum miraculosum alterius meritis
 adscribit. Tunc contentio quadam orta est, cui po-
 tissimum illud miraculum adscribendum esset
 post ipsum Deum, Benedictus enim dicebat, pro-
 pter meritum obedientiæ Mauri factum esse: Mau-
 rus contra Magistri sui sanctitati tribuebat. A-
 gendum igitur, quod si præsumptio Adæ, quod se
 obtinere credebat ut posteri ab eo descendentes
 donum, & prærogativam divinæ imaginis ab
 ipso velut origine derivari recognoscerent, cau-
 sa fuit totalis transgressionis, quodq; post am-
 issas vires debilitatis, prostratus, & turpiter victus,
 ac delusus remaneret? contrarium utique de Be-
 nedicto dicendum erit, nimirum, quod cum
 miraculum istud sibi aut suis meritis attribui
 nequaquam voluerit, sed potius bonitati & obe-
 dientiæ Mauri, & vice versa, hinc factum sit,
 quod spiritus sui vigorem ambo robustum, &
 fortem conservavint: Dæmon autem vel spem
 omnem illos vincendi perdidit, aut verò, si
 certam aliquod cum his inire præsumserit, cer-
 tum firillum ab amborum servotum Dei robo-
 re, & vigore detriumphandum, & superandum
 esse. O arbor verè fructifera? O Benedicte pru-
 dens, iuste, temperans & fortis! Et fuit tan-

quam lignum, quod fructum suum dedit in tempo-
 re suo.

PARS SECUNDA.

15. **N**ovellos in hac mystica arbore fructus
 video, fructus virtutum Theologica-
 rum Fidei, Spei, & Charitatis. At verò quoni-
 am Apostolus inter hæc Charitati primatum
 tribuit: *Major autem horum est charitas*, pri-
 mum quoque locum ei in hoc discursu meo
 assignabo. Et imprimis ex ipso Patriarchæ nostri
 nomine facile conjicere possum, quàm ingens &
 magna ejus charitas fuerit, si tamen sequentem
 historiam claritatis gratia præmiserò Jehu igitur,
 ut scriptura refert facturus quoddam totius
 domus Regis Achab exterminium in Je-
 zrahel ingreditens, levatis ad palatium regium
 oculis, Reginam Jezabelem fenestras cuidam
 astantem videns, militibus suis præcepit, ut il-
 lam per fenestram deorsum in plateas præcipi-
 tem agerent. Tandem verò præcepto hoc ab
 iisdem militibus per omnia expleto, dixit eis:
Ite, & videte maledictam illam, & sepelite eam.
 Quibus in verbis hoc tantum scire cuperem,
 cur mulieri huic maledictæ nomen imposuerit,
 cur non dicebat, *Reginam illam, mulierem il-
 lam?* Ideo nimirum, quia mulier erat iniqua,
 impia, crudelis, cui vix erat in impietate alia
 similis, Prophetas & servos Dei persequaba-
 tur, omnemque à corde suo excluderat charita-
 tem, Itane? Igitur aliud ei nomen non debe-
 tur, quàm ut vocetur maledicta. Maledictio en-
 nim secum infert omnia mala, & privatio cha-
 ritatis omnia bona excludit, *Oppositorum est ea-
 dem disciplina.* Atque ideo dum contra Patri-
 archa tollit Benedicti nomine insignitur, per
 hoc satis clarè insinuat, quod omnes in se
 perfectiones, omniaque bona, præcipue vero
 charitatem erga Deum, & proximum verè in-
 cludat. Unde Iodocus Chichrovæus ait. *Per
 benedictionem Domini intelligitur multiplicatio
 bonorum spiritualium, & divinum charisma-
 tum collatio, quam gratuita voluntate fecit
 illi Deus.* Ac proinde subjungit: *Benedictus verò
 Benedictus non modo nomine sed etiam re. Bene-
 dictus ob amplissima dona illi præstita, & in ani-
 mam ejus copiose transfusa secundum nomen su-
 um, ut & aus tua.* Illa vocata fuit male di-
 cta, quia charitatem non habebat: hic autem eo
 ipso quo Benedicti nomen obtinuit, charitate
 plenus fuisse prænituit. Quod ut manife-
 stius

1. Cor. 13.

4. Reg. 9.

34.

Serm. de

S. P. Bon.

stius appareat, omnes ejus operationes in bilan-
 cem, seu stateram reponite, videbitisque ipsum
 primi mobilis loco habuisse charitatem. In
 charitate enim ipsismet Dei imitator esse vo-
 luit. David Rex Deum supra Cherubinos se-
 dere dixit: *Qui sedet super Cherubim*. Ubi ob-
 servandum est quod non dicat: *In Cherubim*,
 sed *super Cherubim*. Supra hos autem Seraphini
 consultantur: atque ideo Propheta inferre voluit
 se videtur, quod Deus Seraphinis insideat, qui
 stant super Cherubim. Sed quoniam est causa
 cur non immediatè super Cherubinos sedere,
 aut firmari dicatur? Nimirum, quia Cherubi-
 nis attribuitur scientia, seu scire. *Cherubim di-
 citur plenitudo scientia*: Seraphinis autem cha-
 ritas appropriatur: *Seraphim interpretatur ar-
 dens*; scilicet in charitate. Ita Hugo Card-
 na lis exponit; dicens: *Qui sedet super Cherubim, qua-
 si non in Cherubim, id est, supra in Seraphim, nem-
 pe in ardore charitatis: ibi Dominus sedet, & re-
 quiescit: unde laborandum est magis ad habendam
 charitatem, quam scientiam*. Benedictus in
 Cherubinis sedere noluit, id est, studia urbis
 Romanæ dereliquit, ut sederet in Seraphinis, se-
 que totum charitati Dei & proximi dedicaret.
 Operam suam potius acquirendæ charitati,
 quam scientiis comparandis adhibere voluit.
 Nullam unquam cogitationem concepit, nul-
 lum verbum protulit, nullum gressum movit,
 aut actionem instituit, nisi duce & moderatri-
 ce charitate. Constitutebuntur idiplum quotquot
 antea Apollinis veneratores existentes ab Idol-
 olatria fuerat ad fidem Catholicam conversi.
 Ecce charitatem, quam habuit erga proximos in-
 quit Ferrerius.

16. Etenim si de virtute charitatis ad spei
 virtutem transitum fecerimus, in veniemus utri-
 que quam ingens fuerit viri sancti in Deum fi-
 ducia, cui explicandæ sequens Scripturæ locus
 viam sternere poterit. Populus Israel ob in-
 gentem sitim, quam in deserto patiebatur,
 Moyli duci suo permolestus erat, utpote qui
 ob faucium ariditatem ad summam impati-
 entiam redactus, gravissimè contra Moysen mut-
 murare cœperat: *murmuraverunt contra Moy-
 sen dicentes: Cur fecisti nos exire de Egypto, ut
 occideres nos & liberos nostros, & jumenta sicuti?*
 Cumque Moyli murmur illud populi non uf-
 quequoque injustum esse, aut ratione carere
 videretur, precibus suis ad Deum protinus con-
 fugit rogans ut pro sitis remedio, tollendisque,
 quæ inde sequi poterant, gravioribus incom-

modis, aqua subsidium præstare clementissi-
 mè dignaretur. Deus igitur populi calamita-
 tem videns, dixit ad Moysen: *Sume virgam
 qua percussisti fluvium: Ego stabo ibi coram
 super petram Horeb: percutisque petram, & e-
 bit ex ea aqua*. Procopius duas circa hunc Scri-
 pturæ passum movere difficultates. Prima, ad
 quid opus erat Deo facere mentionem flumi-
 nis virgæ à Moyle percussis? Secunda: Quo sine
 Deus se præsentem huic actioni Moysi as-
 stete velle promiserit, stando nimirum super
 petram, quam ad aquam elicendam Moyses
 percussurus erat? Nunquid sufficisset dicitur:
Tolle virgam? Cur igitur adiungit: *qua percus-
 sisti fluvium*? Præterea non video necessita-
 tem, qua Deus constringatur, ut percussio
 petre deluper præsens allat: quid si enim
 fortasse absens fuisset, ideoque subsecutum non
 fuisset hocce miraculum? Num forte petra
 ideo in subministraanda aqua fuisset relicta?
 Respondet tandem ideo Procopius Deum &
 primam, & secundam partem adiungere
 voluisse, eò quod prævideret Moysen de aqua
 ex petra elicenda quodammodo despera-
 rum fuisse, cum ex petra potius ignis scintille,
 quam aqua, erumpere soleant. Unde ut ipsum
 ad spem bonam fiduciaque concipiendum
 animaret, dixit Moysi: *Sume virgam, & occo-
 dare hanc eandem prodigiosam virgam esse
 qua Egypti flumen percussit in sanguinem
 convertit*: Spera igitur & nunc, quod si
 mea secutus, virga petram percussis, aquam
 inde infallibiliter sis eliceturus. Imo, si etiam
 hoc ad te in spe animosè confirmandum non
 sufficeret, noli ob hoc dubitare, & anceps esse
 nam ego ero tecum, & stabo super petram Ho-
 reb, & si illam, voci tuæ pariterum diffidas, ego
 ipsemet imperabo illi ut aquas fundat: *Capit. Precepit
 virgam, qua percussisti fluvium, quasi dicitur, ibi,
 virgâ qua tantum flumen in sanguinem trans-
 formavit virtute divina, non poterit dicere a-
 quam ex hac petra? Propterea allucit eius ani-
 mum ad meliorem spem, dum inquit: Ecce ego
 stabo coram te, non solus, & de stiturus eris. Quod
 si igitur Moyses adeo modicam spem habuisset
 aquam elicendi ex petra, ut dubius hærenti-
 num ipsismet Dei promissionibus fides adhi-
 benda esset, merito in oculum usque extollen-
 dus eris, tu, ô gloriose Patriarcha Benedicte: tu
 enim de potentia Dei nostri nunquam dubita-
 sti, quando Monasterio aqua inopiam patien-
 ti, de aqua sufficienti provisorus, magna cum
 fiducia*

Psal. 79.

In Ps. 79. fol. 191. col. 2. C.

D. Vinc. Ferrer.

Exod. 17. n. 6.

Handwritten text in the left margin, including the word "X" and other illegible characters.

fiducia Monachis ruis, ut aquam ex arida rupe, in qua aqua antea non fuerat, haurire, seu promerere præcepisti, unde nec Deus spem, & fiduciam tuam irritam, & vanam esse voluit, quia, *Stans fons aqua dulcissima prorupit, qui adhuc durat* inquit Ferretius. Mira res? Deus aquam Moy si promittit, & tamen ille diffidit. Et tamen Benedictus illam se infallibiliter impetraturum sperat, licet id ei Deus non promiserit. Unde si verum est, quod *Spes est appetitus boni cum fiducia obtinendi*, uti nos docet Angelicus Doctor, sequitur manifeste, quod quia Moyses hanc fiduciam non habuit, ideo consequenter non sperat: At verò Benedictus, qui infallibiliter futurum credebat ut Monachi sui aquæ penuriam patientes, eandem in ipsa quoque rupe, essent inventuri, spem utique non minus vivam habuit, quam si illam *de facto* invenisset. Spei hujus argumentum non minus evidens alia quoque vice edidit, quando Dæmon procuratâ muri alicujus ruina sub illius macerie, & rudibus, correptum puerum miserè occidit, adeo ut nulla esset in illo pars reliqua, quam non miserè trepidasset: erat enim vultus ejus horribiliter deformatus, membra conquassata, ossa profusè contrita &c. Sanctus igitur Patriarcha puerum sub tuinis ereptum ad cellam suam deportari jussit, indeque manu sua, eductum sanum, & incolumem omnibus exhibuit: *Puer ab ipso ex cella eductus est manu ejus apprehensus*. En vivæ spei S. Benedicto vivacissimum specimen. Nunquid enim fortè putatis quod vir Dei sanctus contractum, & comminutum, cadaver istud in suam cellam deportari jussit, nisi intentionem simul & vivam in Dei gratiam spem habuisset eundem ad vitam revocandi? *Qui gaudet in spe, tenetibi se rem; qui autem spem non habet, ad rem non poterit per venire*, inquit Augustinus.

17. Denique spes fidem pro fundamento habet, nam *Spes sine fide esse non potest*? Quisquis enim fidem non habet, spe quoque careat necessarium est. Fuitque hic fructus inter omnes, qui ab hac Benedictina arbore dependebant, omnium perfectissimus. Recordor hoc loco responsionis illius quam Dei Filius mulieri Chananæ pro sanitate filix suæ supplicanti reddidit dicens: *Magna est Fides tua* q. d. Verè, ô mulier, magna est Fides tua, magnaque sunt, quæ ex ea tibi concilias merita tua, quæ proinde insigniter recompenari meretur. *Fiat tibi sicut vis*. Quæ verba à S. Chryostomo hunc in modum fuisse ponderata. *Fides quidam tua in Paulem Sanctorale.*

ora, quam petis, posset imperare. Veruntamen fiat, ut vis. O quanta est hæc Salvatoris nostri liberalitas? *Fiat ut vis*. In hoc verbo *Fiat*, tota Dei omnipotentia consistit. *Fiat vox* (subdit Chryostomus) *illi affinis est, qua dictum est: Fiat caelum, & factum est caelum.* Id o peropportune magnæ fidei, cujusmodi fides mulieris hujus erat, conveniebat. Etenim *fiat* Divinæ omnipotentia hujus mulieri indulgit, ut illud ubicunque placuerit, applicet, & operetur quicquid vult; quod si autem Fides ejus tanta non fuisset, *Fiat* illud efficacissimum minimè obtinisset. Quis igitur dubitare poterit, quin sanctus Benedictus ob generosam fidei suæ magnitudinem, & excellentiam, qua mulieris Chananæ fides longe superexcedit, potentissimum illud Divinæ omnipotentia verbum *Fiat* in sua colloca- rum habuerit absoluta potestate? Respiciantur facta ejus prodigiosa, & fateri id ipsum cogemini: Quicquid enim à Deo, & per Deum fieri voluit, subito impetravit. Si Capitorii fracti partes de novo simul unire, illudque pristinae integritatis statui restituere desiderat, facillimè id obtinet, videturque quod Deum audiam illi dicentem: *Fiat tibi sicut vis*. Si petat ut Romanus in spelunca solitaria ipsum visitet, & ad campanella sonitum victus annonam ipsi adferat, ne dubitetis quin Dominus ipsi dixerit: *Fiat tibi sicut vis*. Si tribus annis continuè in spelunca quadam subterranea solo pastus pane rigide jejunantium, stare, vitamque suam & incolumitatem illæsam conservare cupiat, DEUS hanc illi non denegat gratiam: *Fiat tibi sicut vis*. Si gratum ei fuerit ut Deus à gravi quadam tentatione Diabolica ipsum liberet, Deus ei non contradicit: *Fiat tibi sicut vis*. Si ut à sensualitatis impetu sese eximat, in asperas spinas nudum corpus suum projiciendi licentiam exoptat, Deus illam non abnuet: *Fiat tibi sicut vis*. Si velit ut vasculum veneno imbutum per formatum desuper Crucis signum in mille partes disumpatur, protinus exauditur: *Fiat tibi sicut vis*. Si Dæmonem per unicam ei impactam alapam è corpore oblesso eliminatum esse jubear, Ecce dictum, factum: *Fiat tibi sicut vis*. Si ad ædificandum pro divini nominis gloria promovend, duodecim monasteria omnem suam contendit adhibere operam, ce- nus opus conceptum benedictione sua mediante feliciter, & brevi tempore absolvi, & terminari concedit: *Fiat tibi sicut vis*. Si petat ne inimicus infernalis juvenem quandam

Reli-

Isidorus
clarus
orat. 109.
col. 201.
Eac. 2.

Religiosum à bene operando impediatur: *Fiat tibi sicut vis.* Sicut vo præcepit, ut intoxicatum à Florentio panem in remotis ab hominum confortio locis abscondat, ne nocere valeat. Corvus apprehenso unguibus pane protinus avolabit: *Fiat tibi sicut vis.* Si in montem Cassinum perveniens, ad hoc ut Idololatriam extirpare possit, sanctam fidem ferventer prædicare contendit, ecce tibi subito Apollinis statuam Dei virtute, & auspiciis in terram prostratam, & in mille partes confectam, & diminutam: *Fiat tibi sicut vis.* Si se accingere vult ad erigendum in monte Casino altare quoddam in honorem sanctorum Præcursoris Domini, & Turonensis Episcopi Martini, nemo est, qui impedire audeat: *Fiat tibi sicut vis.* Si habue- rit aliquam mortuos suscitandi occasionem, ut opus illud mirificum exerceat, hoc solum requiritur, ut mortuos surgere ipse jubeat: *Fiat tibi sicut vis.* Si cupiat ut Maurus aquis inambulet. Aquæ autem Mauro obediunt: *Fiat tibi sicut vis.* Si servus quidam regis vestibus indutus se Totilam esse noverit, ipse astum subito detegere poterit: *Fiat tibi sicut vis.* Quod si unum ex Ephelis monuerit, ne dolo & insidioso cratere vinum bibat, ne latens in eo serpens ipsi noceat, monitio effectu non carebit: *Fiat tibi sicut vis.* Si Monasterii necessitas aquam requirat, ecce subito ex petra aquam perenniter scaturientem: *Fiat tibi sicut vis.* Si ad

cognitionem obsectorum creatorum, non solum in genere, & specie, sed etiam in individuis pervenire aspiraverit, Deus id ipsi nequaquam negabit: *Fiat tibi sicut vis.* Si ferretur in casu fortuito in aquam delapsus, super aquas natare desideret, prout tempore Hillei factum fuit, ferrum subito adversante natura levitatem indutum sursum ferretur: *Fiat tibi sicut vis.* Si ad impediendam captam à Religiosis fabricam Dæmon ingentem lapidem tanto pondere aggravaverit, ut loco ne latum quidem unguem moveri non possit. Benedictus autem lapidi, ne opus ceptum impediatur, præcepit, ipse quoque lapis, quantumvis durus, promissum viro Dei exhibebit obedientiam: *Fiat tibi sicut vis.* Si Dæmon Monasterium incenerare volens, illud in aliqua ejus parte igni succenderit, Sanctus Patriarcha Crucis sigillo extinguit illum: *Fiat tibi sicut vis.* Quod si vasa olei exinanita fuerint, ipse autem supplicaverit, vasa illa olei tam largiflua oleo adimplera videbit, ut exuberans oleum per conclave manare sic conspiciatur: *Fiat tibi sicut vis.* Ex hæcenus igitur dictis, quædam in Christo Patriarcha fuerit fidei perfectio, & extolentia, per bonam & validam consequentiam evincere poteritis, concludentes cum Salvatore: *O Benedicte, magna est Fides tua.*

SERMO OCTAVUS.

IN FESTO

ANNUNCIATIONIS B. MARIÆ

VIRGINIS.

Ecce concipies in utero, & paries filium. Luc. cap. 1.

EVentus, qui passim in mundo accidunt, quando sunt rariotes, atque ab humana possibilitate magis remoti, tanto majori admiratione afficiunt illos con-

siderantes, & quasi incredibiles sunt. *Et mox in dogmatem hominibus superam afferens, inquit sanctus Pater Augustinus. Per exempla manifestius reddetur quod dico: Ingens quædam in Evangelio*